

+ A M B R O S I U S

A M B R O S I U S

SISÄLLYS

KOHTAAMINEN

- 9 *Kalle Michelsen*: Näkymättömän maailman näkyvä esipaimen

KAHDET KASVOT

- 23 *Tapani Ruokanen*: Tuntematon julkkis
51 *Eero Huovinen*: Ambrosius – avarakatseinen ekumeenikko
63 *Kalle Holmberg*: Mies, joka vie sanomaa
85 *Munkki Serafim*: Verkostoituminen ja näkymättömät voimat
97 *Pekka Matveinen*: Verkostoissa vaeltamisesta ja kahdeksannesta käskystä
113 *Päivi Luostarinen*: Ihmisyyden pyhät verkot Savo-Karjalan lapsen elämänymmärryksen mukaan
129 *Pauli Aalto-Setälä*: Sparraaja pyhän palauttajana
139 *Risto Pelkonen*: Alumnisia ajatuksia
155 *Nikean metropoliitta Johannes*: Verkostot ja verkottuminen
177 *Juha Hulkko*: Verkottuminen on ihmisten kohtaamista

LÄHELLÄ

- 187 *Seppo Kimanen*: Maailmaa lounaspöydän vinkkelistä
191 *Yrjö Timonen*: Verkossa, sen kutojana vai saaliina. Aikamme Hamleteja kaikki
209 *Reijo Vauhkonen*: Verkot vedessä, visiot edessä. Hyvä yrityksen hallitus katsoo pitkälle tulevaisuuteen
213 *Ahti Hirvonen*: Omistajaohjauksen uusia tuulia. Perämiestaitoja oppimassa
225 *Kauko Makkonen*: ”Lapin piispasta” metropolin esipaimeneksi
243 *Timo Kietäväinen*: Hyvinvointiyhteiskunnan uudistumisen välttämättömyys
257 *Sirkka Härmäläinen*: Verkottuminen kovenevan kilpailun maailmassa – tehokkuutta vai ihmisenä kasvamista?
265 *Antti Piippo*: Verkot veteen, saaliiksi suhteita – globaalia liiketoimintaa
277 *Esko Aho*: Menestystarinan ainekset
287 *Tarja Halonen*: Miten on sielusi laita? Matkakirje metropoliitta Ambrosiukselle
297 *Berndt Arell*: Biskop Ambrosius. En kort historik och ikonografi

KUVA: ARI SIRVIÖ

KOHTAAMINEN

"KAHDEN IHMISEN KOHTAAMINEN – SEN
ALKUJUURISTA EMME TIEDÄ MITÄÄN."
Tito Colliander 1973

KUVA AMBROSIOUKSEN PERHEALBUMISTA

NÄKYMÄTTÖMÄN MAAILMAN NÄKYVÄ ESIPAIMEN

Kalle Michelsen

TOHMAJÄRVEN POIKA

Tohmajärvi elokuu 10. päivä 1945. Jääskeläisen perheeseen syntyy esikoispoika, joka kasteessa saa nimekseen Risto. Tohmajärven Vatalan kylässä sijaitsevassa suhteellisen vauraassa maatalossa on jälleen syytä iloon. Sota on ohi, poika on tullut taloon ja elämä on palautumassa normaaleihin uomiin. Uusi itäraja on tunkenut kansainvälisen politiikan lähemmäs Tohmajärveä, mutta säännöstelyaika ei jätä talonväelle aikaa murehtia suuria kuvioita. Jääskeläisen perhe iskee kuokan ja auran syvälle Karjalan kiviseen maaperään.

Risto Jääskeläinen on vilkas ja utelias poika. Häntä kiinnostavat tavallisuudesta poikkeavat asiat. Kalastus ja onkiminen metsälammella saavat jäädä muille pojille. Risto kuuntelee tarinoita, juttelee ihmisten kanssa ja ihmettelee maailman menoa. Koulussa Risto on pesäpallojoukkueen hännänhuippu, se poika, jota kukaan ei halua joukkueeseensa.

Mutta kirjat kiehtovat Ristoa. Hän oppii omin päin lukemaan kuusivuotiaana. Ensimmäinen kirja on suoraan maailmankirjallisuuden klassikko, Robin-

Tämän kirjan kirjoittaminen on ollut suuri talkoourakka, josta haluan kiittää kaikkia kirjoittajia, Helsingin hiippakunnasta Juha Eerolaa ja Minna Bovellan-Järvistä, toimittaja Suvi Niinisaloa, graafikko Juha Rättyä ja visuaalisen ilmeen mestaria Liisa Heikkilä-Paloa. Kukaan ei ole napissut, vaan päinvastoin kaikki ovat ottaneet kutsun kiitollisuudella vastaan. Emme ole antaneet kirjoittajille tarkkoja ohjeita tai pitäneet yhteisiä kokouksia, koska olen luottanut hengen johdatukseen. Siksi onkin hämmästyttävää, kuinka luontevasti kirjoitukset nivoutuvat toisiinsa. Kirjan ulkoasu on myös Ambron näköinen, pelkistetty mutta persoonallinen. Lopputuloksen saa tietysti jokainen arvioida itse, mutta omasta mielestäni tämä kirja kuvaa hyvin Ambroa ja hänen verkostoaan. Kun kirjan yhdistää juhla-adressiin, lopputuloksena on luokkakuva, joka kannattaa laittaa visusti talteen tulevia sukupolvia varten.

*Kalle Michelsen on filosofian tohtori
ja Etelä-Karjala-instituutin johtaja
Lappeenrannan teknillisessä yliopistossa.*

K A H D E T K A S V O T

"KYKY OIVALTAA, HUOMATA SALAISUUKSIA,
JOISTA EI OLE TIENNYT. HAVAITA ENNEN
AAVISTAMATONTA VÄRIEN LEIKKIÄ."
Tito Colliander 1973

KUVA: TOPI IKÄLÄINEN

TUNTEMATON JULKKIS

Tapani Ruokanen

Ambrosius virnistää silmät sikkaralla paksujen linssiensä takana, saavisessa baarissa: ”Onks sulla enkeleitä mukana, kun oot vielä hengissä?”

Noihin aikoihin, runsaat pari vuosikymmentä sitten matkasin ympäri maailmaa ulkomaanreportterina Afrikan, Aasian ja Latinalaisen Amerikan köyhyyden, nälän ja väkivallan näyttämöillä. Totta. Olin selviytynyt täpärästi useammin kuin kerran ilmeisestä hengenvaarasta, kuten hukkumiselta, autopommista, tulipalosta, terroristien teloitukselta. Suojelusenkeittenkö takia?

En tuntenut munkkia – toki olin hänestä kuullut. Hän oli itseäni vanhempa teologikurssia emmekä olleet törmänneet yliopistolla. Alkujaan luterilainen pappi, joka oli kääntynyt ortodoksiksi kuulemma onnettoman maallisen rakkauden takia. Siinä se, mitä hevosmiesten uutistoimistosta olin kirjannut hänestä muistiin.

Pienen ortodoksisen kirkon – Malmin tai Rovaniemen luterilainen seurakunta ovat sitä suurempia – tunnetuimmat imagonrakentajat olivat enkelimäinen, mutta todellisuudessa tiukka arkkipiispa Paavali, ja Ambrosius. Hän oli

Uuden Valamon rakentaja ja talouden hoitaja Kristoforos, Kristuksen kantaja, entinen Risto Jääskeläinen Itä-Suomesta, Rooman ja Bysantin rajalta. Syntymäpaikalla on ollut ratkaiseva merkitys, sillä Ambrosius on yhä tuolla rajalla.

Imagon rakentaminen kirkolle on sivuseikka, sillä Ambrosius on tosiasiasa lähetystyössä. Työ on usein hyvin käytännöllistä ihmisten liittämistä kirkon yhteyteen. Ei toki käännyttämällä, vaan houkuttelemalla, pikottamalla. Hän on taitava taivuttamaan Suomen herroja kirkkonsa asioiden ajajiksi – ja maksumiehiksi. Sillä tavalla tulee nopeasti tutuksi pienessä Suomessa. Ja pääsee mukaan pyhiin piireihin. Puolin ja toisin.

Ambrosius ei lähetelty anomuksia johtokunnille, vaan meni henkilökohtaisesti pääjohtajan puheille ja kertoi, että tämä on valittu olemaan mukana ortodoksien Uuden Valamon rakennustyössä. Siinä ei monen auttanut muu kuin kaivaa kuvetta. Toisaalta: kukapa ei haluaisi olla mukana itseään suuremmassa toiminnassa.

Ambrosius osasi käyttää hyväkseen vanhaa tarinaa kahdesta kivenhakkaajasta: molemmat tekivät samaa työtä, mutta toinen sanoi lohkovansa kiviä ja toinen rakentavansa katedraalia. Ei ole vaikea arvata, kumman duunarin elämällä on suuri tarkoitus. Lahjoittajista suurin osa oli tietysti luterilaisia, kuten myös Valamon ympärille syntyneen säätiön aktivisteista. Ambrosius ei haistele henkeä. Piispanvihkiäisissä Uudessa Valamossa yksi tällainen johtaja totesi: ”Tulin katsomaan, mihin ne rahat hävisivät.”

► Valamon kansanopiston peruskiven muuraus.

KUVA: ARI SIRVIÖ

dellisen inklusiivisuuden piiriin kuluvat kaikki uskonnot ja koko luomakunta, näkyvä ja näkymätön, tunnettu ja tuntematon. Ambrosius on avoin kaikelle ja kaikenlaiselle hengen ja aineen maailmassa. Hän ei koe tuntematonta ja hallitsematonta todellisuutta uhkaavana tai omaa uskoaan rajoittavana.

Tavallinen epäuskoinen suomalainen ihastuu hänen lähestymistapaansa, koska on itse utelias ja epävarma tuntemattoman edessä. Ambrosiuksen oma hengellinen elämä ja kristillinen perinne on kuitenkin hyvin järjestyksessä, vaikka tuskin koskaan täysin valmis. Jumalahan luo uutta, Kristus jatkaa työtään.

Ambrosius on pastoraalinen, siis lampaitten paimen. Vanha kielikuva ag-raariyhteiskunnan ajoilta toimii yhä, koska ihminen ei olentona ole juurikaan muuttunut sitten raamatullisten päivien. Peruskysymykset ja käyttäytymismallit, vaistot ja vietit ovat pysyneet vuosituhsia entisinä, vaikka ihminen on muokannut ympäristöään voimallisesti. Tietokoneen kelmeässä hämyssä istuu suunnilleen samanlainen olento kuin aikoinaan nuotiolla luolansa edessä ja miettii, miksi on olemassa ja miksi hänen täytyy kuolla. Tästä syystä myös hengelliset totuudet ja opetukset pysyvät pätevinä. Vai pysyvätkö?

Ambrosius sanoi vuonna 1999 Jussi Vilkun haastattelussa Kaltio-lehdessä olevansa pessimistinen vanhojen kirkkojen, myös ortodoksisen, valmiuteen kohdata tämän päivän ihmisten kysymyksiä. Paastoa ja hiljentymistä on osattu markkinoida huonosti, kuten koko kristillistä meditaatioperinnettä. New age, antroposofia, teosofia, Aasian uskonnot – uudet virtaukset – ovat vastareaktio

◀ Ambrosiuksen uskonnollinen maailma on inklusiivinen, kaiken sisäänsä sulkeva.

KUVA: PETER MARTINKAINEN

kostot rakennetaan epävirallisesti. Näissä verkostoissa toimitaan olemalla läsnä kokkareilla, rupatteleamalla lyhyesti ja solmimalla jatkoyhteyksiä. Ambrosius lähtee usein vastaanotolta pääjohtajan mustan virka-auton takapenkillä jatkoille. Siellä hän aloittaa varsinaisen pastoraalisen piispantyönsä, vaikka sitä ei aina huomaa. Melko hierarkkisessa yhteiskunnassa kullakin tasolla on omat vaikuttajansa. Eliitin parissa piispa on hyväksytty kirkon edustaja, ei kukaan muu. Piispan pastoraalinen tehtävä on siellä. Sen Ambrosius hoitaa lähes ainoana suomalaisesta piispakunnasta.

Ambrosius tietää, mikä on todellista vaikuttamista Suomessa: on yhtä aikaa puhuteltava yksityisiä ihmisiä ja oltava mukana kansakunnan rakenteiden ytimissä. Se on lopulta paljon tärkeämpää kuin esiintyminen mediassa, joka kyllä ottaa avosylin vastaan melkein millaisen papin tahansa, myös ortodoksisen, ja nykyään yhä useammin juuri sellaisen. Mediajulkisuus on monelle palstoille pyrkijälle narsistisen vamman hoitoa ja hyväksynnän tavoittelua, ei todellista vaikuttamista. Media käyttää hyväkseen, mutta antaa vain vähän. Ja mediaa on vaikea käyttää hyväksi joutumatta lopulta hakauksiin sen kanssa. Voimainmitelössä media voittaa. Siksi siihen ei kannata edes ryhtyä.

Ortodoksinen kirkko on luonut kovalla työllä ja huolella hyvän imagon itsensä. Ja on siinä auttanut tämä kuvien ja elämysten aikakausi. Myös katolinen kirkko hyötyy television vallasta, kuten paavin kuolema, hautajaiset ja uuden valinta osoittivat. Televisio tarvitsee kipeästi ohjelmaa ja saa sitä määrättömästi kirkollisista näytelmistä. Sitä ei saa sotkea ryhtymällä laukomaan omia mieli-

◀ Ambrosius tietää, mikä on todellista vaikuttamista Suomessa: on yhtä aikaa puhuteltava yksityisiä ihmisiä ja oltava mukana kansakunnan rakenteiden ytimissä.

teitä. Ortodoksinen kirkko tarjoaa kirkkovuoden saumakohtaisissa juurine kuvaelmat, joita suomalainenkin odottaa ja toivoo elämän jatkumisen vertauskuvina.

Ortodoksisen kirkon imagoa on vaalittava olematta liian innokas. Se on aivan erityinen taitolaji, johon kaikki eivät pysty. Ambrosius rakentaa hitaasti uutta kuvaa kirkostaan, joka on ollut halveksittu vähemmistö, poliittisestikin arveluttava ”ryssänkirkko”. Vuoden 1934 Otavan iso tietosanakirja luonnehtii ortodokseja kreikkalaiskatolisiksi, joiden hurskaus on uusplatonilaisen filosofian jatkona olevaa mystillistä palvontamenojen noudattamista:

Kreikkalaiskatolisuus on ollut itämaisen hengen kivettymä eikä siinä ole esiintynyt suuria hengellisiä liikkeitä ja nekin, joita on ollut, ovat aiheutuneet ensi sijassa muodollis-liturgisista syistä.

Kun näin on opetettu virallisena totuutena, muutos nykyiseen huikeaan mediasuosioon ja kulttuurimyönteisyyteen on suuri. Ortodoksien ei tarvitse selittää maailmaa puhumalla. Se on mahdollista laulamalla, rukoilemalla, ylistämällä suorassa lähetyksessä sielun syvyyksiin ja ohi epäluuloisten aivokenteiden, mielipiteiden ja väitteiden.

Mikä on Ambrosiuksen etiikka ja moraalit, oppi oikeasta ja väärästä sekä käytännön elämäntapa? Ei siitä niin varmasti tiedä. Ruokaa hän ei juuri valmista itse, vaikka olemmekin puolisoni kanssa syöneet hänen keittämiään perunoita.

Ystävät tarjoavat aterioita ja joku näkymätön auttaa kotona. Sisar ja hänen lapsensa ovat usein ne vieraille näkymättömät enkelit. Tai sitten kirkon uskolliset. Vieraanvaraisuutta ei puutu, sillä Ambrosius on lukenut pyhät kirjoitukset, joiden mukaan ystäviä vastaanottava saa joskus pitää vieraanaan enkeleitä.

Ambrosiuksen kotia hallitsevat kirjat, ikonit ja taide. Seiniltä katselevat uusimmat ja tunnetuimmat teokset yhdessä ikivanhojen ikonien kanssa. Piispan palkka lienee kohtuullinen, mutta siitä melkoinen osa taitaa mennä taideostoihin. Ambrosius iloitsee kuvista. Siellä hän istuu mukavasti ortodoksisen musiikin tulviessa kaiuttimista. Monet kysyvät piispalta, onko ikoni ikkuna tuonpuoleiseen. Ambrosius kieltäytyy antamasta suoraa vastausta ja jättää kyselijän miettimään sitä mahdollisuutta.

Entä sitten etiikka, oppi oikeasta ja väärästä, josta piispat ja paavit pauhaavat julkisuudessa? Sehän ei ole ortodoksisuudessa olennainen kysymys, kuten roomalaiskatolisilla, joiden sosiaalioppi on tarkoitettu koko maailman parannukseksi. Tai protestanteilla, jotka katsovat kannattelevansa koko maallista regimenttiä eetoksellaan. Ortodoksisesta kirkosta ei olisi ollut sosiaalidemokratian tai alkiolaisuuden äidiksi, vaikka Ambrosiuksella onkin hyvät yhteydet varsinkin kepulaisiin. Suhteet ovat henkilökohtaisia, ei eettis-aatteellisia.

Ambrosiukselle elämä ei ole älyllinen eikä moraalinen suoritus. Hänelle riittää elämän ihmettely sen kaikessa monimuotoisuudessa. Jumala on enemmän hyvä ja armelias kuin oikeudenmukainen. Onneksi, sillä siinä piilee aito ilosanoma, armon evankeliumi. Ehkäpä tässä onkin yksi syy Ambrosiuksen

KUVA: ARI SIRVIÖ

MIES, JOKA VIE SANOMAA

Kalle Holmberg

Muisti tavoittaa syksyisen kappelin. Tummapukuisia saattajia liikehtii ovensuussa. Katafalkilla lepää puinen arkku ja arkussa lavastaja. Poismennyt, joka kerran suunnitteli tilat, joissa ohjasin kuvitelmiani maailmasta. Arkkumies ja minä muodostimme parin, loimme yhdessä tavoitteita teatterille. Sitten maailma puski väliin ja tiemme erkanivat. Joskus vielä heikosti haparoimme toisiamme kohti. Hän tavoitti, minä väistin. Sitten tuli aivokasvain. Kaveri kitui, taisteli ja hävisi. Minä mietin elämänlankaa. Sen kun istutat portinpieleen, niin jo kiemurtelee sisälle puutarhaan, ottaa ja kuristaa marjapensaan. Teatterin verstaassa työtoverit olivat veistäneet arkun sisälautaan: ”Aika laulaa laulujaan”. Vainajan viimeinen viesti.

Mustapukuinen munkki saapuu arkun ääreen, tekee ristinmerkin ja siunaa. Tila on luterilainen, mutta munkki ortodoksi. Kertoivat, että sairas lavastaja etsi viimeisinä aikoinaan lohtua Valamosta. Asui keljassa ja kasteli kuihtunutta kukkaa ikkunalaudalla. Ei hän ortodoksi ollut, mutta hengen mies kyllä, Dostojevskinsa ja Tarkovskinsa läpikäynyt. Ymmärtänyt jotakin ja lähtenyt ottamaan siitä selvää. Ei kai etsivältä armoa evätä.

KUVA: TOPI IKÄLÄINEN

Näen Fidel Castron istuvan saarellaan kuin kivettynyt Caliban. Prospero petti ja maailma jätti? Ohjaaja pimentyvällä näyttämöllä. Yksin istuu eikä muuta voi. Käsikirjoituksessa vain teorian jämät; sementoitu ihmisen ismi: marxismi-leninismi. Se tuhoutui, kun pääohjaajat mantereella väänivät vietensä voimalla speaktaakkeliksi aatetta, joka abstraktisuudessaan muunsi demokratiaa byrokratiaksi ja lopulta tukahdutti alkuperäisen mahdollisuutensa. Näytelmässä Demokratia brittikirjailija Michael Frayn kirjoittaa Willy Brandtille repliikin: ”Niin monia ihmisiä, niin monia eri näkemyksiä ja ääniä. Ja jokaisessa meissä niin monta ihmistä, ja kaikki pyrkivät kuulluksi. Vähäksi aikaa yksi ääni kohooa muiden yläpuolelle, ja kaikki yhtyvät siihen. Ja sitten kakofonia jatkuu. Kunnes ennemmin tai myöhemmin taas ääni kohooa...”

Katsomo kohisee, osallistuu ja odottaa. ”Oi jospa tämä kestäisi kauan!” kuiskaa lapsi permannolta. ”Eikö tämä kirottu koskaan pääty?” kähisee kriitikko aitiiossaan.

”Yhtäkkiä kajahtaa kaukainen ääni aivan kuin taivaasta, katkenneen kielen särähdyks, joka murheellisesti häipyä ilmaan.” Kirsikkapuistossa syntyy tauko. Tauko on aina erimittainen. Aika teatterissa on kaksimielinen, tempo ihmisen tekemä. Sitten Ljubov Andrejevna kysyy: ”Mikä se oli?” ”Jossakin kaukana kaihoksessa luultavasti katkesi nostovaijeri. Mutta jossakin hyvin kaukana.” Niin Lopahin vastaa. Mitenkähän kaukana ja mikä vaijeri? Kirjailija näkee tulevaan, joka tulee kohti. Tulee ja menee. Temppelein esirippu repeää. Muuri murtuu ja rajat rakentuvat uudelleen. Kuva himmenee ja sammuu pois.

◀ Tellervo Koivisto teehetkellä Valamon luostarissa.

Muisti kelaa esiin Ambrosiuksen keljan. Tummassa illassa loistaa lampukan valo. Pöydällä on pino liuskoja, Dostojevski-tutkielmia. Ne on valokopioitu Valamon kirjastosta, Ambrosiuksen kiireittensä keskellä ottamia. Päivällä on seistyt Sakari Marilan maalausten alla juuri valmistuvassa kulttuurikeskuksessa. Pääkirkon ja Trapesan välimaastoon on nouseva komentokeskus ja Papinniemen pientareelle kansanopisto, ortodoksisen kulttuurin viljelymaa. Keljassa soi hiljainen ehtooveisu. Puheet on puhuttu, voi olla hiljaa. Rakentajamunkki valmistautuu vigiliaan. Mietin etuoikeutta saada astua tähän maailmaan ikään kuin keittiönoven kautta. Ambrosiuksen ansiosta sain tulla omin torkyisin vajavuuksineni hengellisiin pitoihin. Ei yksinkertaista eikä helppoa ole uuden vastaanottaminen. Vanha on vahva. Riivaajat hiipivät hämärissä nurkissa. Täälläkin.

”Minä tiedän sinun tekosi, sinä et ole kylmä etkä palava; oi jospa olisit kylmä tai palava! Mutta nyt, koska olet penseä, etkä ole palava etkä kylmä, olen minä oksentava sinut suustani ulos.” Luostariin asettunut piispa Tihon siteeraa Ilmestyskirjaa Nikolai Stavroginin provosoimana. Riivaajien päähenkilö on uhitellen kysynyt piispalta voiko uskoa paholaiseen, vaikkei uskoisi-kaan Jumalaan. Piispa myöntää hymyillen ja jatkaa, että täydellinen ateismi on maanpäällistä välinpitämättömyyttä kunnioitettavampaa. Ateisti seisoo ylintä edeltävällä askeleella kohti täydellistä uskoa. Se on askeleen päässä. Hän joko ottaa askeleen tai ei. Välinpitämätön on vailla mitään uskoa. Hänellä on vain

kurja pelko. Sekin vain, jos sattuu olemaan herkkä ihminen. Tai turhamainen? Eikö se ole sama asia?

Luvussa Tihonin luona Dostojevski kuvaa jotakin oleellista ihmisen suhteesta itseensä ja toiseen. Perimmäisen totuudellisuuden kosketus on niin vahduttava, että aika ei sitä kestänyt. Luku poistettiin Riivaajista 1870-luvulla ja lisättiin kirjan loppuun vasta 1921. Luvun korkea kirjallinen taso vertautuu Dostojevskin varmaan valintaan totuuden tajuamisesta. Jos valittavana on totuus Kristuksen ja maailman välillä, valinta on edellinen.

Tihon on piispa, joka vetäytyy luostariin. Ambrosius munkki, joka päätyy piispaksi. Rinnastus on sattumanvarainen. Dostojevskin kyydissä kipinöi aina. Eikä kirjailija kuvaa romaanissaan sankarin elämää, vaan idean elämää sankarissa. Tapahtumat lähentyvät, etäännyvät, rinnastuvat ja läpäisevät toisensa. Pysähtyessään ne saattavat vahvistaa yhteisen kokemuksen läsnäoloksi. Olisiko se olemassaolon armoa? Sisyfoksen sekunti ennen kiven alassyöksyä? Mahdollisuus jakaa taakka?

Metropoliitan ikkunasta avautuu Helsinki. Yhdeksännen kerroksen näkymä Unioninkadulla tarjoaa kokoelman luterilaisia kirkkoja. Komeimpana leviää Suurkirkon fasadi vasemmalla, Uspenskin katedraali löytyy samasta suunnasta. Täytyy vaan kurkottaa lisää vasemmalle. Visio on ekumeeninen, ortodoksisessa katsannossa vieraanvarainen.

Tahdon käyttää tilaisuuden hyväkseni onnitellakseni hyvää ystävääni, yhteistyön taitajaa, sielujen tilasta huolehtijaa ja ihmisten kohtaamisen sydämellistä ammattilaista 60-vuotissyntymäpäivänä. Jälleen Junnu Vainion sanoin:

Nuoruus on lahja, mutta vanheneminen on taidetta,
ei saa elämäsi esteenä olla yhtään kaidetta!
Nuoruus on lahja, mutta vanheneminen on taidetta,
syöksey kuin tuhatkuutiolla riemun raidetta!

*Juha Hulkko on diplomi-insinööri,
eMBA ja Elektrobitt Group Oyj:n toimitusjohtaja.*

LÄHELLÄ

"JATKUMINEN JA TÄYDELLISTYMINEN, SIINÄ ON
SEN LUONTO. MEIDÄN ALKAMISEN LUONTOMME."
Tito Colliander 1975

KUVA: TOPI IKKÄLÄINEN

MAAILMAA LOUNASPÖYDÄN VINKKELISTÄ

Seppo Kimanen

Aloittaessani työurani 1970-luvulla oli tavanomaista nähdä ravintoloissa herrasmiehiä ns. pitkällä lounaalla. Muodollisena syynä viipyilevään istumiseen anniskelupaikoissa oli liikeneuvottelu, mutta kolmannen konjakin kohdalla alettiin olla jo melko kaukana varsinaisesta aiheesta.

Helsinkiläisessä Handelsgillet-ravintolassa vuonna 1978 sain todistaa, kuinka eräskin korkea-arvoinen virkamies horjuessaan lounasneuvottelusta kohti ovensuuta kähmi ohi menessään naispuolista seuralaistani. Nykyään tuollaisella käytöksellä pääsisi iltapäivälehden etusivulle, mutta tuolloin se lie-nee ollut varsin tavanomaista.

Joissakin yrityksissä oli suorastaan epävirallinen seuranpitäjä, jonka tehtäviin kuului juottaa ja syöttää arvokkaita asiakkaita. Tuttavani hoiti tällaista tehtävää suuressa puunjalostuskonsernissa, kunnes maksa petti – 49-vuotiaana. Erityisesti Suomen ja Neuvostoliiton välisiä suhteita ei voinut ollenkaan hoitaa ilman lukuisia maljoja yhteistyölle ja avunannolle. Ehkä osittain siksi maamme valahtikin niin suureen kriisiin, kun idänkauppa muuttui valuuttapohjaiseksi.

Nykyään on harvinaista nähdä lounaalla juotavan yhtä viinilasillista enem-
pää. Juhlimiskulttuurista on siirrytty todellisempaan verkottumis- ja bisnes-
kulttuuriin. Globaalissa taloudessa on tunnettava vastapuoli ja tiedettävä
tarkkaan partnerin aikomukset, mieltymykset, perhe-elämä ja, jos mahdollis-
ta, paheetkin. Yhteisjuopottelua, teollisuusvakoilua tai muunlaista urkkimista
vaarattomampi versio on pelata yhdessä golfia tai muuta palloa.

Golfkentällä ei suinkaan tehdä kauppvoja, mutta vastapuolen tuntemiseksi
tämä ehdotonta rehellisyyttä edellyttävä peli on oiva ympäristö.

Pitkät lounaat turruttavine sivuvaikutuksineen ovat jääneet lähes kokonaan
pois, mutta mitä on tullut tilalle? Nykyään on osattava olla kulttuurisesti notkea
ja kyttävä rakentamaan dialogiin. Asiat on kyttävä myös pelkistämään, sillä
kaikilla on kiire jonnekin. Samalla pitäisi pystyä arvioimaan viileästi, millaisia
todellisia ajatuksia mahtaa piillä korulauseiden ja verbaaliin muotoon kätetty-
jen viestien takana. Moderni liikekumppanuuskin on vaistoamista, molempien
yhtäläisen edun tavoittelua ja rehellisyyttä, jos suhteelle toivotaan pitkää kes-
toa. Tässä suhteessa mikään ei ole muuttunut auringon alla tuhansiin vuosiin.

Nykyajan verkottumiset poikkeavat kuitenkin entisestä monessa suhteessa.
Usein jo keskisuurten yritysten toiminta-alueena on koko maailma, jossa infor-
maatio välittyy tarvittaessa sekunninosassa lähes kaikkialle.

Kommunikaatiotekniikan nopeuden ja massamedian yhdistelmästä syntyy
suunnatonta etua nopealle ja korvaamatonta haittaa hitaalle. Kirjailija tai sä-
veltäjä voi hautoa mestariluomusta vaikka koko elämänsä.

Politiikassa tai liike-elämässä informaatiovirtojen ennakoiminen ja kyky
ohjata niitä ratkaisevat, onko tiellä menestykseen vai unohdukseen. Koko maa-
 ilman yhdentyessä kaikki vaikuttaa kaikkeen, mutta päätösten perustana olevat
 faktat on yhä vaikeampi tarkistaa luotettavasti, sillä myös informaation tietoi-
 nen vääristely on kehittynyt suorastaan taiteenlajiksi.

Pitkät lounaat ovat muuttuneet pitkiksi jälkitöiksi. Enää ei riitä yksi pa-
 laveri ja kädenpuristus. Tapaaminen on alku jatkuvalla yhteydenpidolle, jos-
 sa käytetään puhelinta, sähköpostia ja tekstiviestejä. Taustainformaatiota on
 hankittava valtava määrä ja muistettava pitää partnerit – niin omat kuin vas-
 tapuolenkin – ajan tasalla. Elämme tietoyhteiskunnassa, jossa menestyjien on
 hallittava myös jatkuvan tiedottamisen kulttuuri.

Teollisuuden ja kulutusyhteiskunnan saasteet liikkuvat esteettä yli rajojen.
Materia luo iloa sinne, surua tuonne. Ainoastaan henkistä antia voidaan jakaa
kuormittamatta ekoyhteiskuntaa. Suuret uskonnolliset johtajat ovat näyttäneet,
että henkinen maailma on aineeseen sidottua pysyvämpi. Tietoa ja välineitä
sen sanoman levittämiseen meillä on.

Ongelma on vain siinä, ettemme halua muuttaa elintapojamme vastaamaan
maapallon ekosysteemin kestävyttä. Istumme mieluummin lounaalla niin
kauan kuin ruokaa ja juomaa riittää.

*Seppo Kimanen on sellotaiteilija, taiteilijaprofessori,
Lontoon Suomi-instituutin toiminnanjohtaja
ja Chamber Arts Oy:n taiteellinen johtaja.*

KOIVA: TOPPIKÄLÄNEN

VERKOSSA, SEN KUTOJANA VAI SAALIINA AIKAMME HAMLETEJA KAIKKI

Yrjö Timonen

Ihmisen kehittyminen on muusta elollisesta elämästä poiketen piinallisen hidasta. Syntymämme jälkeinen fyysinen avuttomuus tarvitsee avukseen aikuisten tukea ja hoivaa. Älyllinen kasvumme tapahtuu vähitellen ensin aikuisten opastamana, kunnes pystymme itsenäisesti käsittelemään yhä monimutkaisempia ja vaikeampia käsitteitä ja abstraktioita. Olemme riippuvaisia läheistemme rakentamasta verkostosta; älyllinen ja kokemuksellinen kasvu tapahtuu alussa muiden kautta. Tunnepuolemme peruselementit taas kehittyvät jo kasvun varhaisessa vaiheessa. Tunteet kehittyvät polarisaatioiden kautta: pelko – turva, hyväksyntä – hylkäys, yksin – yhdessä. Kasvaminen tietoisesti toimijaksi ei tapahdu vain viettien tai vaistojen varassa, vaan ihminen on monta vuotta riippuvainen vanhempiensa ja läheistensä huolenpidosta ja rakkaudesta kehittyäkseen itse omia jälkeläisiään ja läheisiään rakastavaksi yksilöksi. Verkosto luo omaa tulevaisuuttaan jokaiseen siihen kuuluvan ja siitä elävän yksilön avulla. Tulevaisuuden toivo ja lähimmäisen rakkaus näyttäytyy jo tässä hetkessä; siitä, millainen verkoston arvomaailma ja henki on nyt, voidaan arvioida myös huomisen tilaa. Nykyisyys ja tulevaisuus kietoutuvat toisiinsa.

